

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาพสังคมยุคปัจจุบันที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยี เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารที่สามารถแพร่หลายกระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ดังนั้นในด้านระบบการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวงการศึกษาจะต้องหาวิธีการที่จะพัฒนาเยาวชน ให้สามารถเรียนรู้และปรับตนเองให้เข้ากับสถานการณ์โลกยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับหลักการของปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2558, น.15) ซึ่งระบบการศึกษานั้นนอกจากจะพัฒนาในด้านกระบวนการความรู้แล้ว ยังต้องพัฒนาทักษะในด้านดนตรีควบคู่กันไปอีกด้วย ซึ่งจากพัฒนาการในอดีตจนถึงในสภาพปัจจุบัน ดนตรีศึกษาในประเทศไทยมีการพัฒนาเป็นระบบการศึกษา ที่มีรูปแบบเช่นดั่งนานาชาติพึงมี สาระดนตรีมีปรากฏในหลักสูตรตั้งแต่ระดับปฐมวัย ปฐมศึกษา มัธยมศึกษา ซึ่งจัดให้ดนตรีเป็นวิชาบังคับ มีการเรียนมากขึ้นตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ในด้านการเรียนการสอนยังคงอยู่ในสภาพควรปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้มีมาตรฐานและความเท่าเทียมกันให้มากขึ้น (ณรุทธ์ สุทธจิตร์, 2555 น.159) และยังสอดคล้องกับการแนวทางการพัฒนาเด็กไทยด้วยดนตรีซึ่ง สุกรี เจริญสุข (2548, น.3) ได้กล่าวว่รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญของ เด็กและดนตรี ดนตรีและเด็ก ซึ่งหมายถึงว่า ดนตรีนั้นจะช่วยพัฒนาเด็กได้อย่างไร รัฐบาลจะส่งเสริมเขาได้อย่างไรบ้าง เพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจของผู้ปกครองได้มากขึ้นว่า ดนตรีมีความสำคัญต่อเด็ก และเด็กมีความจะเป็นต้องอาศัยดนตรีในการพัฒนาทั้งร่างกาย สมอง อารมณ์ จิตใจและสังคม ดนตรีจึงได้รับการพัฒนาเข้ามาสู่ระบบการศึกษาแนวใหม่ โดยเข้ามาสู่ระบบการศึกษาการเรียนรู้ดนตรีที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการเรียนรู้ในแขนงอื่น ๆ เพราะดนตรีเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเสียง และต้องใช้ทักษะ เทคนิคของการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อต้องเรียนรู้การปฏิบัติดนตรี รวมทั้งการแสดงหรือการเคลื่อนไหวเมื่อมีดนตรีประกอบ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะจุดหมายข้อที่ 5 กล่าวว่ามีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 5-11) ซึ่งหลักสูตรกลุ่มสาระศิลปะเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การคิดที่เป็นเหตุเป็นผล คือ วิธีการทางศิลปะ ความเป็นมาของรูปแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และความต้องการของท้องถิ่น ได้สิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” ภูมิปัญญาชาวบ้านจึงเป็นสิ่งที่ควรนำมาศึกษา และเรียนรู้เพื่อสืบทอดและอนุรักษ์สิ่งที่มีค่าในท้องถิ่นเหล่านี้ไว้ เนื่องจากภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นแหล่งความรู้ในท้องถิ่น ที่อยู่ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากที่สุด การนำภูมิปัญญาชาวบ้าน มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน จึงเป็นการนำเอาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในชุมชนนั้น ๆ มาเป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, น. 155)

วิชาดนตรีเป็นวิชาที่มีความสำคัญ สามารถพัฒนาให้นักเรียนมีร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงประวัติความเป็นมา ของวัฒนธรรมด้านดนตรี ตลอดจนทำให้นักเรียนค้นพบศักยภาพของตนเองในด้านดนตรี มีความสามารถในการแสดงออกตามความสามารถของคนที่มียู่ ด้วยเจตคติ สมาธิ และเขวามันปัญญา เพื่อสะท้อนวัฒนธรรมทั้งของตนเองและวัฒนธรรมอื่น ๆ ซึ่งดนตรีเป็นวิชาหนึ่งที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ การคิด ที่เป็นเหตุเป็นผลถึงวิธีการทางดนตรี ประวัติความเป็นมาของรูปแบบดนตรี เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและรากฐานทางวัฒนธรรม หากนำสาระดนตรีที่กำหนดในหลักสูตรมาวิเคราะห์ถึงรูปแบบการเรียนรู้แล้ว สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ลักษณะที่ 1 เนื้อหาส่วนที่เป็นความรู้ ความจำ คล้ายกับการศึกษาวิชาความรู้ทั่วไปที่สามารถเรียนรู้ได้โดยการอ่าน ท่องจำ เล่าสู่กันฟัง การดู การศึกษาด้วยตนเอง และมีแหล่งเรียนรู้อยู่มากมาย

ให้ศึกษาค้นคว้า ตัวอย่างของคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนรู้เนื้อหาส่วนนี้แล้ว คือ ต้องสามารถระบุรูปร่าง เครื่องดนตรี แยกประเภทเครื่องดนตรี ใ้รูปภาพหรือสัญลักษณ์แทนเสียงและจังหวะเคาะ ระบุ ความสำคัญและประโยชน์ของดนตรี ทฤษฎีดนตรี สังคีตนิยม แนวเพลงประเภทต่าง ๆ ประวัติ- ศาสตร์และวิวัฒนาการของดนตรี ประวัตินักดนตรีที่สำคัญ ประวัติความเป็นมาของบทเพลงต่าง ๆ แนวทางการส่งเสริม อนุรักษ์ดนตรี เป็นต้น รวมไปถึงการศึกษาประเพณีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม จารีต วิถีชีวิต ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับดนตรี และการดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ ในสังคมโลก ด้วยการ จัดการเรียนรู้เนื้อหาในส่วนนี้สามารถวัดประเมินผลเป็นรูปธรรมได้ เช่น ข้อสอบแบบเลือกตอบ หรือแบบเขียนตอบอธิบายนำเสนอสิ่งที่เข้าใจได้ การเรียนรู้เนื้อหาส่วนนี้ของผู้เรียนยังมีความ จำเป็น ทั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นสำหรับผู้เรียน ที่จะรับรู้ถึงดนตรีที่แท้จริงอีกชั้นหนึ่ง อีกทั้ง เป็นการอนุรักษ์ส่งเสริมการดนตรีที่เป็นวัฒนธรรมของตนเองเพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของ เผ่าพันธุ์และสังคมดั้งเดิมไว้ ลักษณะที่ 2 เนื้อหาในส่วนที่เป็นสุนทรียศาสตร์ ที่ว่าด้วยเรื่องความ มงคลไพเราะชื่นชมและเห็นคุณค่าของดนตรี เพื่อใช้จรรโลงใจที่เป็นจุดประสงค์หลักของดนตรีที่ เกิดขึ้นมาในโลกนี้ การวัดการประเมินคุณภาพการเรียนรู้จะเป็นลักษณะเฉพาะของธรรมชาติ วิชาดนตรี มีทั้งการฟังและการปฏิบัติดนตรี ตัวอย่างของคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนรู้เนื้อหาส่วนนี้แล้ว คือ จำแนกคุณสมบัติของเสียงสูง ต่ำ หนัก เบา สั้น ยาว บอกความสำคัญของเสียงร้องและ เสียงดนตรี เปรียบเทียบอารมณ์เพลงที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ร้องเพลงง่าย ๆ มีส่วนร่วมใน กิจกรรมดนตรีอย่างสนุกสนาน ขับร้องและบรรเลงดนตรีเดี่ยวและรวมวงได้อย่างมีคุณภาพ อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลประกอบการบรรเลงดนตรี เป็นต้น เนื้อหาของการเรียนดนตรีในส่วนนี้จึง เป็นการรับเอาความมงคลไพเราะของดนตรี เป็นส่วนที่ทำให้เกิดสุนทรียภาพทางด้านดนตรี ซึ่ง ดนตรีพื้นบ้านอีสานเป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งที่สามารถนำมาจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพ ท้องถิ่น ตามความต้องการของชุมชนและผู้เรียนได้เข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมี คุณภาพ โดยการปรับลดหรือเพิ่มเนื้อหาสาระ เอกสารความรู้ หนังสือเสริมประสบการณ์และ แผนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมการดำเนินชีวิต ทรัพยากรภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เป็นการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมาใหม่ในกรณีของท้องถิ่นที่มีหลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บทไม่ได้กำหนดไว้เพื่อให้ผู้บริหารไปใช้ในโรงเรียนต่อไป เป็นการเปิดโอกาสให้ ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยหลักแม่บทได้กำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระไว้

อย่างกว้าง ๆ ประสบการณ์บางอย่างอาจไม่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น จึงเปิดโอกาสให้สามารถนำทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะภูมิปัญญาพื้นบ้านมาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรักและความผูกพันกับท้องถิ่นของตน ทำให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจท้องถิ่นของตนและเพื่อให้การดำเนินการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นต้องมีการประสานสัมพันธ์ร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (อจรา ชำนาญวงษ์, 2553, น. 2)

สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีพื้นบ้านปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/12 โรงเรียนชุมแพศึกษา พบว่า การเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีพื้นบ้านปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/12 โรงเรียนชุมแพศึกษา ประสบปัญหาเนื่องจากโรงเรียนชุมแพศึกษาเป็นโรงเรียนประจำอำเภอที่มีขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนในชั้นเรียนจำนวนห้องละ 50 คน ห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีพื้นบ้านปฏิบัติ นั้น เป็นห้องเรียนโปรแกรมวิชา ศิลปะ-การงานอาชีพ จึงทำให้นักเรียนในชั้นเรียนไม่ให้ความสนใจในเนื้อหาที่กำลังศึกษา ประกอบกับเป็นรายวิชาดนตรีพื้นบ้านปฏิบัติที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม-อีสานด้วยแล้วนั้น จึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ยอมเปิดรับความรู้ที่ครูสอนและไม่ให้ความสำคัญกับรายวิชาดนตรีพื้นบ้านปฏิบัติ รวมไปถึงครูผู้สอนไม่สามารถดูแลควบคุมการปฏิบัติของนักเรียนทั้งหมดได้ในเวลาเดียวกัน ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีปฏิบัติชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมแพศึกษานั้น ที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนและได้ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล (ทดลองสอน) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/12 พบว่า เทคนิคการสอนแบบที่ใช้ในการสอนเป็นวิธีแบบดั้งเดิมที่สืบทอด และได้รับการถ่ายทอดกันมาจากครูที่เป็นปราชญ์ทางดนตรีพื้นบ้านและรวมไปถึงครูดนตรีที่มีอายุมากแล้ว จึงส่งผลให้กระบวนการเรียนการสอน หรือการต่อเพลงโดยใช้วิธีการให้นักเรียนจำและทำตาม (ต่อมือ) นั้น เป็นไปด้วยความล่าช้า เนื่องจากระดับสติปัญญาของนักเรียนที่มีไม่เท่ากัน จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้น เช่นนักเรียนจำโน้ตไม่ได้ ท่องโน้ตไม่ได้ นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นจากฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

ซึ่งในขั้นของการเรียนรู้นั้น ผู้สอนจะต้องให้ความรู้ว่าทักษะที่ตนกำลังสอนนั้นมีขั้นตอนการฝึกฝนอย่างไร จะต้องเป็นวิธีการอย่างละเอียดและเป็นลำดับขั้นตอน มีการฝึกให้ลงมือปฏิบัติ

จริงควบคู่ไปกับความรู้ (มาลินี จุฑะรพ, 2537, น. 133) หรือรวมไปถึงการใช้สื่อนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพที่ครูสามารถจัดทำได้เอง อาจเป็นสื่อการเรียนการสอนที่เป็นรูปเล่มหรือเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น เป็นชุดกิจกรรมที่รวบรวมสื่อ กระบวนการต่างๆ เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ชุดการสอนจำเป็นที่จะต้องประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และวัตถุประสงค์ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้อย่างเป็นระเบียบ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2551, น. 75) ซึ่งจะเป็นตัวช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะหรือความชำนาญ จำเป็นที่จะต้องอาศัยการเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และต้องฝึกฝนอยู่เป็นประจำ จึงจะเกิดความชำนาญในการเรียน(ราชบัณฑิตสถานพ.ศ.2525, 2538, น. 392) นอกจากนี้มีความรู้และสามารถปฏิบัติทักษะดังกล่าวได้แล้ว ยังต้องพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะพิสัยเพิ่มเติม เพราะถือเป็นการพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปฏิบัติงานและความสามารถในการแสดงออก ทั้งในด้านการคิด การแก้ปัญหา การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกาย เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานและทักษะด้านต่างๆ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สังวรณั ังคระโทก, 2554, น. 11)

ด้วยสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดกิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง เพื่อเป็นสื่อนวัตกรรมทางดนตรีและตอบสนองต่อการเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง ผู้วิจัยได้วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีความคาดหวังว่าจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

1.2.2 เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติดนตรี โปงกลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน กับหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติตรีโปงกลางเทียบกับเกณฑ์คะแนนร้อยละ 70 และมีนักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์

1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงกลาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรี โปงกลางมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 80)

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมแพศึกษา อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 25 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 482 คน

1.4.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/12 โรงเรียนชุมแพศึกษา อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 25 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/12 เป็นนักเรียนที่เรียนในรายวิชาปฏิบัติดนตรีที่บ้าน

1.4.3 เนื้อหาการวิจัย

เนื้อหาการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยที่การเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการปฏิบัติโน้ตและบรรเลงเพลงพื้นบ้าน ประกอบไปด้วยแผนที่ 8-14 ซึ่งในแต่ละแผน ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติ

ดนตรีโปงลางในแต่ละท้องถิ่น โดยควบคู่ไปกับการใช้ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นเป็นตัวเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง

1.4.4 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

การบรรเลงโน้ตในแต่ละท้องถิ่นเพลง ของลายเต้ยโขง

1.4.5 ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

1.4.5.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1) ทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง

1.4.5.2 ตัวแปรตาม คือ

- 1) ทักษะการบรรเลงดนตรีพื้นบ้าน
- 2) ความพึงพอใจ

1.4.6 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“ชุดกิจกรรม” หมายถึง คู่มือสำหรับครูผู้ เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้นักเรียนด้วยคำสั่ง หรือกรอบงาน เนื้อหาสาระและสื่อ การประเมินผล เป็นการประเมินของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด ใบงานต่าง การฝึกปฏิบัติดนตรีโปงลางลายเต้ยโขง เพื่อเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลางสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

“การจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง” หมายถึง การปฏิบัติโน้ตและบรรเลงเพลงพื้นบ้าน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เป็นแนวทางในการสอนทักษะปฏิบัติ โดยแบ่งการเรียนรู้ออกเป็นห้าขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะย่อย ๆ ให้เกิดความชำนาญจนสามารถปฏิบัติดนตรีโปงลางได้และควบคู่ไปกับการใช้ชุดกิจกรรมเสริมทักษะที่จัดทำขึ้น เพื่อเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

“ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม” หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์เกิดจากการพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง ซึ่ง 80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง การปฏิบัติ

ดนตรีโปงลางลายเต๋ยโขงแต่ละท่อนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติโปงลาง และ 80 ตัวหลัง (E₂) หมายถึง ประสิทธิภาพผลลัพธ์ของการปฏิบัติดนตรีโปงลางลายเต๋ยโขงแบบเต็มเพลง ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการปฏิบัติโน้ตและบรรเลงเพลงพื้นบ้าน

“ค่าดัชนีประสิทธิผล” หมายถึง ค่าที่บ่งบอกถึงความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลางลายเต๋ยโขงแบบเต็มเพลงหลังจากที่เรียนจบในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการปฏิบัติโน้ตและบรรเลงเพลงพื้นบ้าน

“ทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง” หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของ เควีส์ ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนทักษะปฏิบัติ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและนักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะดนตรีโปงลางลายเต๋ยโขงได้ โดยแบ่งการฝึกปฏิบัติออกเป็น 5 ขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมก่อนการลงมือปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติลายเต๋ยโขงในลักษณะท่อนเพลง การให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง การแนะนำเทคนิควิธีการเพิ่มเติม และการปฏิบัติทักษะนั้น ๆ ต่อเนื่องกัน ควบคู่ไปกับชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง

“ความพึงพอใจในการเรียนรู้” หมายถึง ความชอบ ความพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้เรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลาง โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 นักเรียนมีทักษะปฏิบัติดนตรีโปงลางสูงขึ้น

1.6.2 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะเพื่อนำไปใช้ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และในกลุ่มสาระอื่น ๆ

1.6.3 เป็นสารสนเทศสำหรับการเรียนการสอนกลุ่มสาระศิลปะ สาระดนตรี